

Generel kronologi 1918 - 1941

for vigtige politiske og militære begivenheder i Vesteuropa fra afslutningen af Første Verdenskrig i november 1918 til december 1941, da Hitlers krig udviklede sig til Anden Verdenskrig.

Kronologien sætter især fokus på begivenheder fra Hitlers angreb på Vesteuropa i maj 1940 til december 1941, hvor Hitler erklærer krig mod USA og Hitlers angreb på Moskva bliver stoppet. Kronologien slutter ved udgangen af 1941, hvor Hitlers krig har udviklet sig til Anden Verdenskrig uden udsigt til tysk sejr.

De væsentligste begivenheder er markeret med fed skrift. Begivenheder specielt relateret til det engelske flyvevåben RAF og Englands luftforsvar er markeret med rødt i den højre søjle.

Ref.: www.battleofbritain.dk 2013-05-09

Kontakt: leif.olsen@battleofbritain.dk

Ordliste og forkortelser for kronologien

Air Ministry	Englands ministerium for luftforsvar direkte underlagt Churchill, som fra 10. maj 1940 både var premierminister og øverste forsvarsminister.
Blitzen	Det tyske flyvevåbens - Luftwaffes - natlige terrorbombeoffensiv mod England i perioden september 1940 til maj 1941.
Bomber Command	betegnelse for det engelske flyvevåbens - RAF's - eskadriller af bombefly.
Fighter Command	betegnelse for det engelske flyvevåbens - RAF's - jagerforsvar for det engelske lufrum.
Luftwaffe	Betegnelse for det tyske flyvevåben, der primært er opbygget som støttevåben for hæren.
NSDAP	Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei - Nazipartiet i Tyskland.
RAF	Royal Air Force - betegnelse for det engelske flyvevåben.
Versaillestraktaten	Fredstraktat indgået i 1919 efter afslutningen af Første Verdenskrig i 1918. Traktaten skulle hindre fremtidige europæiske krige. Se evt. www.battleofbritain.dk/forhistorie.htm

1918 -1932

11. nov. 1918	Våbenstilstanden i Første Verdenskrig træder i kraft.		
28. juni 1919	Våbenstilstanden mellem Tyskland og de allierede afsluttes med en fredsaftale kaldt Versaillestraktaten.		
1919	Folkeforbundet oprettes med det formål at hindre fremtidige konflikter til udvikle sig til krige.		
1919-21	Krig mellem det nyoprettede Polen og Sovjetunionen om Polens østgrænse	1922	Englands flyvestyrker overdrages fra hærens War Office til det nyoprettede Air Ministry.
1925	Locarnopagten indgås for fortsat at sikre fred i Europa.	1923	Den engelske regering planlægger, at RAF til hjemmeforsvaret i løbet af de næste fem år skal bestå af 35 bombe- og 17 jagereskadriller.
1925	Frankrig og Tjekkosllovakiet indgår gensidige sikkerhedsaftaler.		
1926	Tyskland bliver medlem af Folkeforbundet.		
1931	Den japanske hær indleder på eget initiativ en invasion af Manchuriet.		
1932	I november 1932: Det sidste frie tyske valg før Anden Verdenskrig.		
	1933		1933
30. januar	Hitler udnævnes til rigskansler.		
4. marts	Den første tyske koncentrationslejr oprettes i Dachau i Bayern		
	Som resultatet af et kraftigt manipuleret valg i marts, der gav Hitler og hans støttepartier absolut flertal, indførtes forfatningsændringer, der i praksis gav Hitler næsten diktatorisk magt.		
23. marts			
1. april	Nazisternes "kamp" mod jøderne indledes med en national boykot af jødiske virksomheder		
juli	Nazistpartiet NSDAP bliver eneste lovlige parti i Tyskland. Pressefriheden ophæves.	15. maj	Det tyske flyvevåben Luftwaffe oprettes i al hemmelighed i strid med Versaillestraktaten
oktober	Tyskland forlader en særlig nedrustningskonference World Disarmament Conference i Geneve arrangeret af Folkeforbundet, og forlader efterfølgende også selve Folkeforbundet.		
november	Som følge af sammenbruddet i fredskonferencen i Geneve nedsætter den engelske regering en Defence Requirements Committee til at afdække de værste mangler i det engelske forsvar		
	1934		1934
26. januar	Polsk-tysk ikke angrebspagt underskrives. Opsiges fra tysk side den 28. april 1939.	november	England starter en undersøgelse af muligheder for at opbygge et advarselssystem for angribende bombefly ud over de lytteposter, der allerede er spredt over hele England.

<p>2. august</p> <p>Ved den tyske rigspræsident Hindenburgs død overtog Hitler præsidentembedet med titlen "fører og rigskansler", og indførte de facto et diktatur.</p>	
<p>1935</p>	<p>1935</p>
<p>16. marts</p> <p>Tyskland genindfører værnepligten og opstiller en hær på 500.000 mand - i strid med Versaillestraktaten</p>	<p>januar</p> <p>Air Ministry's Director of Scientific Research sender en forespørgsel til fysikeren Watson-Watt på National Physical Laboratory om muligheden for at kunne skade angribende fly med kraftig elektromagnetisk stråling. Watson-Watt foreslår i stedet at lokalisere angribende fly ved hjælp af ekkoer af radiosignaler, det der senere udvikler sig til radar. Se evt. www.battleofbritain.dk/radar.htm</p>
<p>15. september</p> <p>Nürnberg racelovene vedtages. Jøderne mister deres tyske statsborgerskab.</p>	<p>28. januar</p> <p>Daværende Air Marshal Dowding, nyudnævnt Air Member for Research and Development, får ansvaret for at skaffe bevillinger til og følge op på Watson-Watts forslag.</p>
	<p>26. februar</p> <p>Det tyske flyveåben, Luftwaffe, oprettes officielt - i strid med Versailles traktaten.</p>
	<p>29. maj</p> <p>En prototype af den tyske jager Messerschmitt Bf 109 (Me109) flyver første gang. ')</p>
	<p>6. november</p> <p>En prototype af den engelske jager Hurricane flyver for første gang. Se evt. december 1937. ')</p>
	<p>')</p> <p>De tre nævnte jagerfly var - bortset fra tyske bombefly - hovedkampvåbnene i Slaget om England.</p>
<p>1936</p>	<p>1936</p>
<p>7. marts</p> <p>Efter ordre fra Hitler rykker tysk militær ind i Rhinlandet - den demilitariserede del af Tyskland - i strid med Versaillestraktaten. Rhinlandet er det tyske område mellem Rhinen og grænserne til Holland, Belgien, Luxembourg og Frankrig i vest. Det tyske angreb mod Vesteuropa den 10. maj 1940 iværksættes af to tyske hærgrupper, der begge var opmarcheret i Rhinlandet!</p>	<p>5. marts</p> <p>En prototype af den engelske jager Spitfire flyver for første gang. ')</p> <p>3. juni</p> <p>Luftwaffes stabschef Generalleutnant Wever bliver dræbt ved en flyulykke. Efter Wevers død standses udviklingen af tunge bombefly til Luftwaffe. En ting Luftwaffe kommer til at mangle i Blitzen over England i 1940 - 41.</p>
<p>17. juli</p> <p>Den spanske borgerkrig stater med general Francos angreb på den siddende spanske regering</p>	<p>14. juli</p> <p>Det engelske luftforsvar organiseres i et Fighter Command som en selvstændig command med. Dowding som chef med titlen Air Chief Marshal.</p>

1937

7. juli **Japan angriber Kina.** Sammen med Tysklands angreb på Polen den 1. september 1939 anses disse begivenheder for at være starten på det, der udviklede sig til at blive Anden Verdenskrig.

1937

februar En såkaldt "Committee of experts" under Dowdings ledelse foreslår, at Fighter Command opstiller 45 jagereskadriller til luftforsvaret af England. Forslaget godkendes i princippet senere af den såkaldte Committee of Imperial Defence

december Første gruppe af Hurricane jagere i RAF Fighter Command er operationsklar.

1938

13. marts **Tyskland annekterer Østrig.**

juli International konference om jødiske flygtninge. Ingen lande var villige til at modtage jødiske flygtninge fra Tyskland.

30. september **München aftalen** om tysk besættelse af det såkaldte Sudeterland i Tjekkoslaviet. Aftalen indgås mellem regeringscheferne for England, Frankrig, Italien og Tyskland.

oktober Tyskerne rykker ind i Sudeterland i Tjekkoslaviet.

1938

august Første gruppe af Spitfire jagere i RAF Fighter Command er operationsklar.

1939

15. marts Tyskland besætter Tjekkiet og allierer sig med Slovakiet

31. marts England garanterer Polens uafhængighed som konsekvens af Hitlers besættelse af Tjekkiet.

26. april England indfører almindelig værnepligt

28. april Hitler opsiges ikke angrebspagten med Polen indgået den 26. januar 1934

22. maj Den italiensk-tyske pagt bliver undertegnet

12. juni England og Frankrig starter forhandlinger i Moskva om forholdene i Europa med henblik på at imødegå Hitlers ekspansionsstrategi.

23. august Tyskland og Sovjetunionen indgår en ikke angrebs pagt, og aftaler samtidig en "opdeling" af Polen i interessesfærer trods forhandlingerne med England og Frankrig.

1. september **Tyskland angriber Polen.** Sammen med Japans angreb på Kina den 7. juli 1937 anses disse begivenheder for at være starten på det, der udviklede sig til at blive Anden Verdenskrig.

1939

- 3. september** **England og Frankrig erklærer Tyskland krig.**
5. september USA erklærer sin neutralitet i forhold til begivenhederne i Europa
7. september Frankrig foretager et skinangreb på Saar området i Tyskland, men trækker sig ud igen den 8. oktober.
10. september Canada erklærer Tyskland krig
17. september Sovjetunionen angriber Polen.
6. oktober De sidste polske militære enheder kapitulerer.
30. november Sovjetunionen gennemfører et luftangreb mod Helsinki, som konsekvens erklærer Finland Sovjetunionen krig

1940

16. februar Engelske krigsskibe opbringer det tyske skib Altmark i norsk territorialfarvand
13. marts Finland og Sovjetunionen indgår en fredsftale
8. april England udlægger miner i norsk territorialfarvand
9. april Tyskland angriber Danmark og Norge. Danmark kapitulerer samme dag. I Nordnorge fortsættes kampen med assistance af engelske og franske styrker til den 7. juni.
14. april Militære enheder fra England og Frankrig går i land ved Namsos i Norge
10. maj Churchill overtager posten som premierminister og øverste forsvarsminister for de tre værn.
- 10. maj** **Tyskland angriber Holland, Belgien, Luxembourg og Frankrig.**
- 13/14 maj** Den tyske Hærgruppe A passerer **Meuse floden ved Sedan**, og rykker ind i Nordfrankrig "bag om" den allierede hovedstyrke..
14. maj Holland kapitulerer
- 20. maj** Den tyske Hærgruppe A når til **Abbéville** ved den franske kanalkyst og har dermed omringet den belgisk / engelsk / franske hovedstyrke.
- 24. maj** **Hitler giver stopordre til Hærgruppe A**, hærgruppen må ikke overskride Aa kanalen i dens forsøg på at indtage Dunkerque. Den engelske hær slipper derved ud til Dunkerque.
- 26. maj** **Evakueringen af den engelske hær fra Dunkerque** til England starter.
28. maj Belgien kapitulerer
28. maj Churchill får gennemtruffet, at der ikke etableres kontakt på diplomatisk plan med Italien om en europæisk fredskonference uanset udfaldet af den engelske hærs evakuering fra Dunkerque.

1940

16. maj **Chefen for RAF Fighter Command Air Chief Marshal Dowding skriver **brev til Air Ministry** om RAF Fighter Commands situation. Brevet er en kritik af Churchills dispositioner.**

4. juni	Evakueringen fra Dunkerque afsluttedes., 338.000 engelske og franske soldater blev evakueret.	10. juli	"Officiel britisk" startdato for Slaget om England / Battle of Britain.
5. juni	Tyskerne starter angrebet over Somme floden mod Paris og Sydfrankrig.		
7. juni	De sidste norske soldater kapitulerer.		
17. juni	Frankrig anmoder Tyskland om en våbenstilstandsforhandling.		
22. juni	Frankrig underskriver våbenstilstandsftalen med Tyskland i Compiègne nord for Paris..		
25. juni	Våbenstilstanden mellem Frankrig og Tyskland træder i kraft, England er nu alene i krig med Tyskland indtil foråret 1941.		
3. juli	England angriber den franske flåde i Oran i Algier		
16. juli	Hitler udsteder førerordre nr. 16 om en mulig invasion af England.		
19. juli	I en tale i rigsdagen foreslår Hitler at indgå en fredsftale med England		
22. juli	England afslår at indgå en fredsftale med Tyskland		
ult. juli	Hitler starter planlægningen af invasionen af Sovjetunionen i foråret 1941.	13. august	Luftwaffe iværksætter Unternehmen Adlerangriff (Operation Eagle Attack) mod RAF Fighter Command og dets infrastruktur som følge af Hitlers førerordrer nr. 16 og 17.
1. august	Hitler udsteder førerordre nr. 17 med en mere detaljeret instruktion for invasionen af England. Unternehmen Seelöwe (Operation Sea Lion).	7. september	Luftwaffe skifter strategi. Målet for luftkrigen mod England skiftes fra RAF Fighter Command og dets infrastruktur til terrorbombning mod London og andre byer. Aktionen blev kaldt Blitzten.
2. september	Aftale mellem USA og England om at England overtager 50 amerikanske oplagte destroyers mod at tillade amerikanske baser på engelske besiddelser nær den amerikanske kyst	15. september	Luftwaffes sidste store kombinerede dag- og natangreb mod London. Natangrebene fortsætter.
13. september	Italien starter en offensiv mod Egypten og dermed mod Suez kanalen	31. oktober	"Officiel" slutdato for Slaget om England / Battle of Britain.
15. - 17. sept.	Hitler udsætter / aflyser invasionen af England, da han ikke kan opnå det ønskede luftbisherredømme over Den Engelske Kanal og det sydlige England. Dette blev Hitlers første nederlag.	14. november	Luftwaffe udfører et omfattende natligt terrorbombeangreb mod Coventry.
27. september	Tremagtpagten mellem de to aksemagter, Tyskland og Italien, og Japan undertegnes i Berlin. Efterfølgende kommer pagten til at omfatte de lande, der var / blev allierede med Tyskland: Bulgarien, Jugoslavien, Kroatien, Rumænien, Slovakiet og Ungarn	25. november	Air Chief Marshal Dowding fyres som chef for RAF Fighter Command og erstattes af Air Marshal Sholto Douglas.
28. oktober	Italien angriber Grækenland	18. december	Air Vice-Marshall Park fyres som chef for RAF Fighter Command Group 11's område - London og det sydøstlige England - og erstattes af Air Vice-Marshall Leigh-Mallory.
4. november	Engelske styrker landsættes på Kreta	20. december	RAF Fighter Command starter luftoffensiven Operation Rhubarb over den franske kanalkyst.
9. december	Engelske styrker iværksætter en offensiv mod italienske styrker i Nordafrika	29. december	Luftwaffe gennemfører et massivt natligt terrorbombeangreb på London.
18. december	Hitler udsteder førerordrer nr. 21 om forberedelserne til et angreb på Sovjetunionen		

1941

- januar Italienske enheder i Nordafrika må flere steder kapitulere til englænderne.
- 11. februar De første tyske enheder bliver landsat i Tripolis i Nordafrika, under general Rommel.**
7. marts Engelske militære enheder bliver sat i land i Grækenland
11. marts Den amerikanske lov "Land-Lease" om udlån af krigsmateriel til England underskrives.
- 27. marts Hitler giver ordre til at angribe Jugoslavien og Grækenland**, hvorved det planlagte angreb på Sovjetunionen må udsættes i fire uger.
- 6. april Tyskerne iværksætter angrebet på Jugoslavien og Grækenland.**
21. april Våbenstilstand mellem Tyskland og Grækenland
29. april Sidste engelske militære enheder forlader Grækenland
10. maj Rudolf Hess, Hitlers stedfortræder fra 1933 til 1939, flyver på eget initiativ til England for at komme i kontakt med den engelske regering om en fredsftale.
- 20. maj Tyske faldskærmssoldater lander på Kreta.**
24. maj Det tyske slagskib Bismarck sænker det engelske slagskib Hood
27. maj Enheder fra den engelske flåde beskadiger Bismarck, som sænkes af egen besætning.
- 22. juni Hitler iværksætter sit angreb på Sovjetunionen**
23. juni Finland erklærer Sovjetunionen krig
- 14 august The Atlantic Charter aftale mellem Churchill og Roosevelt offentliggøres
16. september Amerikanske fragtskibe begynder at transportere krigsmateriel til England
2. oktober Tyskerne starter offensiven mod Moskva kaldet Operation Typhoon.
13. november Tyske ubåde sænker det engelske hangarskib Ark Royal i Middelhavet
5. december Russerne iværksætter en modoffensiv sydvest for Moskva.
- 7. december Uden krigserklæring mod USA angriber japanerne Pearl Harbor på Hawaii.**
10. december Japanerne sænker de engelske slagskibe Prince of Wales og Repulse ved Singapore.
- 11. december Tyskland og Italien erklærer krig mod USA.**
19. december Hitler fyrer chefen for den tyske hær, Feldmarschall Brauchitsch, og overtager selv føringen.

1941

9. januar RAF Fighter & Bomber Commands starter operation Circus over det nordvestlige Frankrig.
12. marts Luftwaffe udfører et omfattende natligt terrorbombeangreb mod Liverpool området.
10. maj Luftwaffe gennemfører sit sidste større natlige terrorbombeangreb mod London.
16. maj Luftwaffe gennemfører et sidste terrorbombeangreb under Blitzten - et mindre angreb - mod Birmingham.

